International Journal of Turkish Education and Training
Uluslararası Türkçe Eğitimi ve Öğretimi Dergisi
Sayı/Volume: 1
Yıl/Years 1
ISSN:

Yazma Eğitimiyle İlgili İki Ders Önerisi: Düşünceye Dayalı Metin Yazma ve Kurmaca Metin Yazma Dersi[1]

Proposal Two Courses Related to the Writing Education: Tought Based Text Writing Course and Fictional Text Writing Course

Saadettin Keklik[2]

Özet

Türkçe ile Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenlerinin öğretim programlarında hedeflenen dil becerilerini öğrencilerine kazandırabilmesi için öncelikle kendilerinin yeterli bu bilgi ve becerilere sahip olması gerekir. Türkçe ile Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenlerinde bulunması gereken önemli özelliklerden biri de öğretmenlerin kendilerini yazılı olarak ifade edebilme becerisidir. Bunun için de öğretmenlerin hizmet öncesi dönemde -lisans öğreniminde- yazma becerisine yönelik dersleri alması ve bu beceriyi kazanması gerekmektedir. Bu bağlamda araştırmanın amacı, yazma eğitimi açısından mevcut Türkçe ile Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenliği lisans programını incelemek ve önerilerde bulunmaktır. Buna göre, araştırmanın soruları şunlardır: Türkçe ile Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenliği lisans programındaki yazma eğitimiyle ilgili derslerin sayısı, kredisi ve içeriği yeterli midir? Yeterli değilse hangi dersler gerekir? Bu derslerin sayısı, kredisi ve içeriği nasıl olmalıdır? Araştırma betimleyici bir çalışma olup veriler, doküman incelemesi yöntemi ile toplanmıştır. Araştırmanın birinci sorusu için mevcut programlar incelenmiş ve değerlendirilmiştir. İkinci sorusu için ise üç uzmanın görüşü doğrultusunda iki ders önerilmiştir. "Düşünceye Dayalı Metin Yazma Dersi" ile "Kurmaca Metin Yazma" derslerinin içeriği hakkında haftalık bilgiler verilmiş ve tartışılmıştır. Önerilen iki dersin de uygulamalı olarak işlenmesi gerektiği vurgulanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yazma eğitimi, lisans programı, paragraf, kurmaca metin.

[1]Bu makale, 01-03 Ekim 2015 tarihlerinde İstanbul'da düzenlenen 8. Uluslararası Türkçenin Eğitimi Öğretimi Kurultayı'nda sunulan bildirinin genişletilmesiyle oluşturulmuştur.

[2]Doç. Dr., Uşak Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Bölümü, e-mail: sadikeklik@gmail.com

Abstract

In order to give students target language skills in the curriculums , firstly Turkish and Turkish Language and Literature teachers must have sufficient this knowledge and skills. One of the important features that must have as Turkish with Turkish Language and Literature teachers is the ability to express themselves in writing. For this, teachers must take courses for writing skill and learn this skill in the pre-service period, mean that in undergraduate programme. In this context, the aim of study to investigating of Turkish with Turkish Language and Literature teaching undergraduate programme in terms of writing education and give advices. According to this, the questions of study are; are the numbers of courses, credit and content relevant to writing education enough in the Turkish with Turkish Language and Literature teaching undergraduate programme? If not sufficient, which lessons must give? How should be the number, credit and content of these lessons? The research is descriptive study and datas were collected with document analysis method. For the first question of research, examined and evaluated the current programmes. For the second question, two course are proposed in accordance with the opinions of there experts. The informations are given weekly and discused about content of "Tought Based Text Writing Course" and " Fictional Text Writing Course". It is emphasized that the two purposed course must be teach in practice.

Key Words: Writing education, undergraduate programme, paragraph, fictional text.

1. Giriş

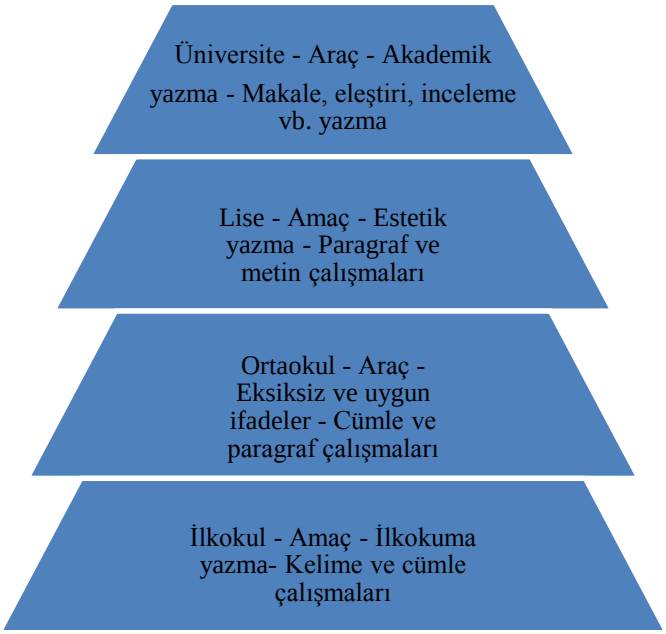
Anlatma becerileri konuşma ve yazmadan oluşmaktadır. Yazma, konuşmaya göre daha planlı, düzenli, kalıcı ve bütüncüldür. Yazma, kişinin kendini doğru ve amacına uygun olarak ifade etmesinde en etkili araçlardan biridir. Yazma becerisi, eğitim ve tecrübeyle geliştirilebilen bir beceridir. Yazma becerisinin okullarda öğrencilere planlı ve aşamalı bir şekilde çeşitli uygulamalarla, çalışmalarla kazandırılmaya çalışılmaktadır.

1.1. Yazma Eğitimi

Ana dili eğitiminin en temel amacı, öğrencilerin dinlediklerini ve okuduklarını doğru anlamak ile duygu ve düşüncelerini doğru ve düzgün bir şekilde anlatmaktır. Yazma; dinleme, okuma ve konuşma becerisinden sonra gelen, üst düzey becerileri kapsayan en zor beceridir.

Yazma ile düşünme becerisi arasında doğrudan bir ilişki vardır. Yazmak, birikim ve düşünmenin ürünüdür. Yazma süreci, çeşitli zihin işlemlerinden geçirilerek gerçekleşmektedir. Araştırmacılar öğrencilerin eleştirel düşünme becerisinin geliştirilmesinde, tutarlı düşünce alışkanlığının kazandırılmasında, onların kendi bakış açılarını etkin bir biçimde yapılandırabilmelerinde yazmanın önemli olduğunu vurgulamışlardır (Güneş, 2014; Göğüş, 1978; Calhoun ve Haley, 2003; Demirel, 2003; Tok, 2015).

Yazma eğitimi cümle, paragraf ve metin olmak üzere üç aşamada ele alınmaktadır (Özbay, 2000; Coşkun, 2014; Tok, 2015). Yazma teriminin anlamı ve içeriği ilkokul, ortaokul, lise ve üniversiteye göre değişmektedir. Yazma becerisi, ilkokulda ilkokuma-yazma anlamında kullanılmaktadır. Öğrencilerin ilkokulda ses, harf, hece, kelime ve cümleleri doğru ve okunaklı yazmaları önemlidir. Bu aşamada yazma, amaçtır. Ortaokulda ise öğrenciler duygu, düşünce, hayal ve görüşlerini birtakım kurallar çerçevesinde derli toplu bir şekilde yazma becerisi kazandırmaya çalışılır. İkinci aşamada ise yazma araçtır. Bu aşamada öğrencilerin doğru ve okunaklı yazmanın yanında kendilerini eksiksiz ve uygun ifadelerle anlatma becerisi kazanmaları önemlidir. Lisede ise birinci ve ikinci aşamanın devamı olarak "güzel yazma" ön plandadır. Güzel yazmadan kasıt estetik değeri olan yazı kaleme almaktır. Üniversitede ise yazma, akademik yazma şeklindedir. Dönemlere göre yazma becerisinin aşamaları Şekil 1'de gösterilmiştir.

Şekil 1: Yaşlara göre yazma becerisi

Şekil 1'de gösterildiği gibi yazma becerisi aşamalı bir şekilde geliştirilmektedir. Nasıl küçük küçük alıştırma ve çalışmalar yapılmadan veya yaptırılmadan bir eseri piyanoda çalmak zor ise yazma da öyledir. Şekil 1'e göre, ilkokulda daha çok kelime ve cümle çalışmaları, ortaokulda paragraf, lisede metin, üniversitede ise akademik yazma çalışmaları yaptırılmalıdır.

Okullarda yazma çalışması için daha çok kompozisyon tabiri kullanılmaktadır. Aslında bu tabirden kasıt öğrencilerin duygu ve düşüncelerini genellikle deneme türünde yazmasıdır. Ortaokul ve lisede öğrencilere daha çok metin yazdırılmaktadır. Okullarda çoğunlukla cümle ve paragraf çalışmaları yaptırılmadan metne geçilmektedir.

Dünyada 1970'li yıllardan önce yazma, "ürün odaklı yazma yaklaşımı" kabul görürken bu yıllardan sonra "süreç temelli yazma yaklaşımı" kabul görmeye başlamıştır. Bu yaklaşımda yazma becerisi mekanik olarak değil, eleştirel bir düşünme süreci olarak algılanmaktadır. (Oral, 2008; Smith, 2000; Ülper, 2008).

1.2. Süreç Temelli Yazma

Yazma eğitimiyle ilgili çeşitli yazma teorileri ve modelleri geliştirilmiştir. Bilişsel yazma sürecinde, zihinsel etkinliklere odaklanarak yazma ediminin bireyin zihninde nasıl bir bilişsel sürecin gerçekleştiği ortaya konmaya çalışılmıştır. Bilişsel yazma süreci modellerinin en gelişmişi, Hayes ve Flower'ın (1980) geliştirdiği modeldir (Güneş, 2007).

Yazma öncesi, yazma ve yazma sonrası şeklinde ifade edilen yazma sürecini araştırmacılar, hazırlık, taslak oluşturma, düzenleyerek yazma, tashih, yayımlama ve paylaşım aşamalarından oluştuğunu belirtmiştir (Akyol, 2006; Coşkun, 2007; Smith, 1999; Tompkins, 2000). Birçok araştırmacı planlı yazma ve değerlendirme modelinin etkili olduğu sonucuna varmıştır (Karatay, 2014; Ülper, 2008; Yılmaz, 2012; Yılmaz ve Aklar, 2015).

Süreç temelli yazma yaklaşımı, yazmayı bir bütün hâlinde değil parçalar hâlinde ele almaktadır. Bu yaklaşımda öğrencilerin metin oluşturana kadar geçirdikleri sürede ortaya koydukları beceriler dikkate alınmaktadır. Önemli olan metin değil, metin oluşturma becerilerine sahip olmaktır. Bu sebeple değerlendirmeler sürece dayalı olarak yapılmaktadır. Yazma çalışmaları hem öğrencinin kendisi tarafından öz değerlendirmeyle, hem arkadaşları tarafından yapılan akran değerlendirmeyle hem de öğretmen tarafından yapılan değerlendirmeyle en az üç kez gözden geçirilir. Bu işlemler, daha az hata içeren başarılı metinlerin ortaya çıkmasını sağlar. (Bayat, 2014; Tabak ve Göçer, 2013).

Süreç temelli yazma becerisinde öğretmenin önemli bir rolü bulunmaktadır. Öğretmen yazma çalışmalarında öğrencilere rehberlik yaparken aynı zamanda onunla birlikte bu süreci yaşamaktadır. "Süreç merkezli yaklaşımda, öğretmenle öğrencinin ilişkisi usta çırak ilişkisini andırır, usta çırağa öğretir; ama kendisi de sanatındaki eserleri tanır ve yeni eserler yaratır" (Oral, 2008: 25).

Araştırmada öncelikle öğretim programlarında ortaokul ve lise öğrencilerine kazandırılması istenen yazma becerileri gözden geçirilmiş daha sonra lisans öğrencilerinin sahip olması gereken beceriler tartışılmıştır.

1.3. Türkçe Dersi Öğretim Programı

Türkçe Dersi Öğretim Programının temel amaçlarından birisi de yazma becerisinin geliştirilmesidir. Programda (MEB, 2006: 7), "Öğrencilerin duygu, düşünce, hayal, tasarı ve izlenimlerini dilin imkânlarından yararlanarak ve yazılı anlatım kurallarına uygun şekilde anlatmaları, yazmayı kendini ifade etmede bir alışkanlığa dönüştürmeleri ve yazma yeteneği olanların bu becerilerini geliştirmeleri amaçlanmaktadır" şeklinde geçmektedir.

Türkçe Öğretim Programında yazma becerisine yönelik 6 temel amaç (yazma kurallarını uygulama, planlı yazma, farklı türlerde metin yazma, kendini yazılı olarak ifade etme, kendi yazdıklarını değerlendirme, yazım ve noktalama kurallarını uygulama) ve 42 kazanım bulunmaktadır (MEB, 2006).

Türkçe programlarında öğrencilerin yazma becerilerini geliştirmek için birtakım yöntem ve tekniklerden söz edilmektedir. Bu çerçevede yazmaya hazırlık, yazma amacını belirleme, amaca uygun yöntem seçme, konuyu sınırlandırma, dikkatini yoğunlaştırma ve kurallara uygun yazma üzerinde önemle durulmaktadır. Bu yönüyle programda, süreç temelli yazma eğitiminin esas alındığı anlaşılmaktadır.

Ayrıca, MEB Talim ve Terbiye Kurulu tarafından 05.08.2015 tarih ve 71 sayılı karar ile 2016-2017 eğitim-öğretim yılında 1 ve 5. sınıflardan başlamak üzere kademeli olarak uygulanacak İlköğretim Türkçe Dersi (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar) Öğretim Programı kabul edilmiştir. Bu programda (2015a: 3) "Birinci sınıftan sekizinci sınıfa kadar kazanımların yapısı ve hiyerarşisi, öğrencilerin 'sözlü iletişim', 'okuma' ve 'yazma' alanlarında temel becerileri kazanmaları ile birlikte üst düzey bilişsel becerileri geliştirecek şekilde düzenlenmiştir." ifadesi geçmektedir.

Programda süreç temelli yazma modeli esas alınmıştır. Bu programda 5-8. sınıfların her biri için 30 kazanım bulunmaktadır. Her sınıfta hemen hemen aynı kazanımlar tekrar edilmektedir. 5-8. sınıfların her birinde metin türü verilmeden "Hikâye edici metinler yazar.", "Bilgilendirici metinler yazar."

"Anlatımı zenginleştirmek için anlatım yöntemlerinden / türlerinden yararlanır." vb. kazanımlar geçmektedir.

1.4. Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programı

Liselerde Türk Dili ve Edebiyatı dersi "Türk Edebiyatı" ve "Dil ve Anlatım" dersi aracılığıyla işlenmektedir. Türk Edebiyatı dersiyle (MEB, 2011b: 2) "On, on bir ve on ikinci sınıflarda ise Türk edebiyatının farklı dönemlerine ait metinlerin dokuzuncu sınıfta kazandırılan metot, anlayış ve becerilerle incelenmesi hedef alınmıştır."

Dil ve Anlatım dersi öğretim programında ise, "Öğrencilerin Türkçenin ifade gücü ve imkânlarını; dinleme, konuşma, okuma, anlama ve yazma becerilerini geliştirerek anlamaları; programda yer alan ünitelerde sıralanan kazanımlar, verilen etkinlikler ve açıklamalar doğrultusunda Türkçeyi kullanma becerilerini olgunlaştırmaları; yine bu dille bireysel ve toplumsal düzeylerde kültür zenginliklerinin bilincine ulaşmaları amaçlanmıştır" (MEB, 2011a: 1), ifadesi geçmektedir. Başka bir yerde ise "Hazırlanan programda soyut bilgiler verme, anlatımla ilgili tavsiyelerde bulunma yerine; metinlerden hareketle öğrencilerin dinleme, konuşma, okuma ve yazma alanlarında becerilerini geliştirerek Türkçenin özelliklerini kavramaları; bu alandaki kişisel uygulamalarıyla dili her düzeyde doğru ve güzel kullanabilme zevk ve alışkanlığı kazanmaları hedeflenmiştir." (MEB, 2011a: 2) denmektedir. Yazma becerisi ve uygulamalarla ilgili kazanımlar Tablo 1'de gösterilmiştir:

Tablo 1. *9-12 Sınıf Dil ve Anlatım Dersi Öğretim Programındaki Yazma Uygulamalarıyla İlgili Kazanımlar*

Sınıf	Ünite	Kazanım
9	5. ünite	Gündelik hayattaki olayları anlatmak üzere haber cümleleri kurarak kısa metinler yazar. (s. 27), Dilek istek cümlelerini kullanarak metin yazar. (s. 28), Soru cümlelerini farklı işlevlerde kullanarak kısa metinler yazar. (s. 29), Farklı kuruluş özelliği taşıyan olumlu ve olumsuz cümlelerle kısa metinler yazar. (s. 30)

	6. ünite	Farklı düşünceyi geliştirme yollarından yararlanarak kısa metinler yazar. (s. 34)
10	2. ünite	Aynı temada farklı anlatım türlerini kullanarak kısa metinler yazar. (s. 42)
	3. ünite	Öyküleyici metinler yazar. (s. 48), Betimleyici metinler yazar. (s. 49)
11	2. ünite	Özel mektup yazar. (s. 65), İş mektubu yazar. (s. 65), Dilekçe yazar. (s. 65), Günlük yazar. (s. 66), Anı yazar. (s. 67), Biyografi yazar. (s. 68), Otobiyografi yazar. (s. 68), Gezi yazısı yazar. (s. 70), Sohbet yazar. (s. 71), Haber metinleri yazar. (s. 72), Fıkra yazar. (s. 74), Deneme yazar. (s. 76), Makale yazar. (s. 77), Eleştiri metni yazar. (s. 79),
	3. ünite	Röportaj yapar. (s. 81)
12	1. ünite	Fabl yazar. (s. 87)
	2. ünite	Masal yazar. (s. 90), Hikâye yazar. (s. 92), Şiir yazar. (s. 98)

Dil ve Anlatım dersi öğretim programında yazma uygulamalarıyla ilgili doğrudan 27 kazanım bulunmaktadır. Tablo 1'e göre, özellikle 11 ve 12. sınıfta programın yoğun olduğu, öğrencilerden çeşitli türlerde metin yazması beklendiği görülmektedir. Bununla birlikte öğrencilere bu kazanımların ve becerilerin verilmesinde çeşitli sorunlar yaşandığı bilinmektedir.

Ayrıca, MEB Talim ve Terbiye Kurulu tarafından 29.07.2015 tarih ve 63 nolu karar ile 2016-2017 eğitim-öğretim yılında 9. sınıflardan başlamak üzere kademeli olarak uygulanacak Ortaöğretim Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programı kabul edilmiştir. "Dil ve Anlatım" dersi ile "Türk Edebiyatı" dersi, "Türk Dili ve Edebiyatı" dersi adıyla birleştirilmiş ve haftada 5 ders saati olmuştur.

Tür merkezli yaklaşımla hazırlanan bu programda her ünitede ders işleme sürecinin aşamaları "Okuma Çalışmaları", "Yazma Çalışmaları" ve "Sözlü İletişim Çalışmaları" başlıkları altında planlanmıştır. Bu programda yazmayla ilgili 21 kazanım bulunmaktadır (MEB, 2015b). Bu programda yazma

çalışmaları, süreç temellidir. Tablo 2'de yazma eğitimi açısından 2015 Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programı incelenmiştir

Tablo 2. *Yazma Açısından 2015 Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programı*

Sınıf	Ünite sayısı	Kazanımlarla İlgili Açıklamalar
9. sınıf	10	9. sınıfta önce yazma süreciyle ilgili bilgiler verilmiş sonra metin yazdırılması istenmiştir. Öğrencilerden her ünitede ilgili metin türüyle yazma çalışmaları yapılması istenmektedir. Sırasıyla öğrencilerden hikâye, dize, beyit, dörtlük, bent yazma, araştırmalara dayalı metin (makale) yazma, bir romanın yapı unsurlarından birini veya birkaçını değiştirerek romana kısa eklemeler yapma, 3-5 dakikada oynanabilecek kısa bir oyun yazma, 3-5 dakikalık kısa bir film senaryosu yazma, fabl, mektup ve günlük yazması istenmektedir.
10. sınıf	10	10. sınıfta öğrencilerden her ünitede ilgili metin türüyle yazma çalışmaları yapılması istenmektedir. Öğrencilerden sırasıyla hikâye, mâni ve koşma yazma, sözlü kültür kaynaklarını derlemeleri ve yazıya geçirmeleri, dilekçe ve tutanak yazma, okudukları bir romanın sonucunu değiştirerek yazmaları veya romandan seçtikleri bir karakterle ilgili ruh çözümlemesi yapmaları, orta oyunu yazmaları, anı, gazete haberi, reklam metni ve deneme yazmaları istenmektedir.
11. sınıf	11	11. sınıfta öğrencilerden her ünitede ilgili metin türüyle yazma çalışmaları yapılması istenmektedir. Öğrencilerden sırasıyla hikâye, şiir, tartışma metni (makale), fıkra (köşe yazısı), öz geçmiş, kısa oyun (trajedi, dram, komedi), mülakat, eleştiri, söylev metni, gezi yazısı, yazmaları istenmektedir. Bunun yanında öğrencilerden okudukları romanın bir kesitini parodi olarak yazması istenmektedir.
12. sınıf	8	12. sınıfta öğrencilerden her ünitede ilgili metin türüyle yazma çalışmaları yapılması istenmektedir. Öğrencilerden sırasıyla hikâye, şiir, anı, 5-7 dakikada canlandırılacak bir kısa film senaryosu, bir roman kesiti, deneme, izlediği bir film hakkında bir eleştiri yazmaları istenmektedir. Bunun yanında öğrencilerden bir tiyatro metninin bir bölümünü veya tamamını radyo tiyatrosuna dönüştürmeleri istenmektedir.

2016-2017 eğitim-öğretim yılından itibaren 9. sınıflardan başlamak üzere uygulanacak olan ortaöğretim Türk Dili ve Edebiyatı dersi öğretim

programında yazma çalışmalarının sarmal olarak ele alındığı görülmektedir. Bu programda 9-12. sınıflarda öğrenim gören öğrencilerden 22 farklı metin türünde yazma çalışmaları yapmaları istenmektedir. Yazma çalışmaların verimli ve etkili olabilmesi için özellikle ve öncelikle Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenlerinin iyi yetiştirilmiş olması gerekmektedir.

1.5. Problem Durumu

Yazma eğitiminde öğrenci, öğretmen, öğretim programı ve ders kitabı açısından birçok sorunla karşılaşıldığı görülmektedir. Bu sorunlar; yazma eğitiminin atasözü veya özdeyişin açıklaması olarak görüldüğü, öğrencilerin birçoğunun yazmaktan sıkıldığı, yazmaya karşı isteksiz olduğu, sözvarlığının çok sınırlı olduğu, anlatım bozukluğu yaptığı, Türkçe sınavlarında kompozisyon için verilen sürenin yeterli olmadığı, öğretmenlerin çoğunluğunun öğrencilerin ödev ve alıştırma gibi çalışmalarını düzenli olarak kontrol etmedikleri ve geri bildirim sağlamadıkları, öğretmenlerin öğrencilerin kompozisyon çalışmalarında içerikten ziyade biçimle ilgili değerlendirmelerde bulundukları, öğretmenlerin öğrencilerin yazılı anlatım çalışmalarını ortak bir değerlendirme ölçütüne göre değerlendirmedikleri, öğretmenlerin yenilenen programlara göre ölçme ve değerlendirme araçlarını kullanmada yetersiz kaldıkları, öğretmenlerin yazma dersi için gerekli zamanı ayırmadığı veya teorik işlediği, yöntem ve teknik bilgilerinin zayıf olduğu, Türkçe ders kitabı takımının yazma öncesi, sırası ve sonrası etkinlikleri açısından yetersiz olduğu şeklinde ifade edilmiştir (Alkan, 2007; Aydın, 2014; Büyükikiz, 2007; Coşkun, 2014; Demir Atalay, 2015; Ekinci Çelikpazu, 2006; Kurudayıoğlu ve Karadağ, 2010; Küçük, 2006; İnce, 2006; Göçer, 2010, 2011; TED, 2009; Özbay, 2000; Tok ve Ünlü, 2014).

Bu sorunların yanında öğrencilerin yazdığı metinlerin iç yapısıyla ilgili de önemli sorunları bulunmaktadır. Arıcı ve Ungan'ın (2008) yaptığı araştırmada ise; ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin yazılı anlatım çalışmalarında planlama, ana fikir oluşturma, başlık koyma vb. hatalar yaptığı görülmüştür. Bağcı'nın (2012) 9. sınıf öğrencilerle yaptığı araştırmasında, öğrencilerin "paragraf tamamlama", "paragrafta ana düşünceyi bulmaya"

yönelik bilgi birikimlerinin ve "anlatım biçimlerine" yönelik bilgilerinin yetersiz olduğu belirlenmiştir. Çetin ve Can (2012)'ın araştırmasında, ortaöğretim öğrencilerinin paragraflarda düşünceyi geliştirme tekniklerinin kullanımında bazı problemler yaşadıkları tespit edilmiştir. Tok (2015)'un araştırmasında da lisans birinci sınıf öğrencilerinin daha önceden paragraf eğitimiyle ilgili ders almadıkları; sadece giriş, gelişme ve sonuç paragrafları hakkında yüzeysel bilgileri olduğu belirtilmiştir.

Bazı araştırmalarda ise tam tersi bir sonuç çıkmıştır. Demir (2013)'in araştırmasında, 8. sınıf öğrencilerin bir ana fikir oluşturma, destekleyici yardımcı fikirler üretme, uygun giriş ve sonuç oluşturma gibi kazanımları yazılarına yansıtma noktasında daha başarılı oldukları tespit edilmiştir.

Araştırmalarda farklı sonuçların çıkmasının en önemli sebebi öğretmendir. Programa göre öğretmen, yazma öğretimini planlayan, öğrencilere farklı yöntemlerle yazma çalışmaları yaptırarak onların becerisini geliştiren ve bu becerinin niteliğinin ne durumda olduğunu değerlendiren kişidir. Ancak öğretmenlerin büyük çoğunluğunun programdaki hedeflere uygun davranmadığı ortaya çıkmaktadır. Başka bir deyişle, programdaki hedeflerle sınıflardaki uygulamaların örtüşmediğini göstermektedir. Tabak ve Göçer, (2013)'in araştırmasında Türkçe dersi öğretim programında yer alan yazma becerisinin süreç odaklı yazma yaklaşımını yansıttığını; ama sınıflarda ise yazma eğitiminin genellikle ürün odaklı anlayışa göre yürütüldüğü ortaya çıkmıştır.

Öğretmen sorunun en önemli sebebi ise lisans düzeyinde öğrencilerin veya öğretmen adaylarının yazma becerisiyle ilgili iyi yetişmemiş olmasıdır. Bağcı (2007) araştırmasında, sekiz üniversitedeki toplam 570 Türkçe öğretmeni adayının % 80,5'i, yazılı anlatım becerilerindeki yetersizliklerinden yakındıkları ve mesleki hayatlarında da bu alanda sıkıntı çekeceklerine inandıkları ifade etmişlerdir. Ayrıca, "Yazılı Anlatım I, Yazılı Anlatım II ile Konuşma ve Yazma Eğitimi" derslerinin sayısını ve haftalık saatinin yeterli bulmadıklarını belirtmişlerdir. Birçok araştırmacı, yazma eğitiminin uygulamalı olarak ilk önce öğretmen adaylarına verilmesi gerektiği belirtmiş ve bu eğitimin öğretmen

adaylarının yazılı anlatım becerilerinin gelişmesinde etkili olabileceği sonucuna ulaşmışlardır. (Bağcı, 2007; Karakuş Aktan, 2013; Tabak ve Göçer, 2013; Tok, 2015; Topuzkanamış, 2014). Bunun neticesinde öğretmen adayları yazma sürecini içselleştirecek ve gelecekte bir öğretmen olarak uygulamada sıkıntı yaşamayacaktır.

Bu bağlamda araştırmanın amacı, yazma eğitimi açısından mevcut Türkçe ile Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenliği lisans programını incelemek ve önerilerde bulunmaktır. Buna göre, araştırmanın soruları şunlardır:

a. Türkçe ile Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenliği lisans programındaki yazma eğitimiyle ilgili derslerin sayısı, kredisi ve içeriği yeterli midir?

b. Yeterli değilse hangi dersler gerekir? Bu derslerin sayısı, kredisi ve içeriği nasıl olmalıdır?

2. Yöntem

Araştırma betimleyici bir çalışma olup veriler, doküman incelemesi yöntemi ile toplanmıştır. Araştırmanın birinci sorusu için mevcut programlar incelenmiş ve değerlendirilmiştir. İkinci sorusu için ise, üç uzmanın görüşleri doğrultusunda taslak ders ve içeriği oluşturulmuştur.

3. Bulgu, Tartışma ve Yorumlar

Araştırmanın birinci sorusu, Türkçe ile Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenliği lisans programındaki yazma eğitimiyle ilgili derslerin sayısı, kredisi ve içeriği yeterli midir? Tablo 3'te yazma eğitimi açısından Türkçe ile Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Lisans Programları incelenmiştir.

Tablo 3. *Yazma Eğitimi Açısından Türkçe ile Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Lisans Programı*

Bölümler	Dersler	Kredisi	Teori	Uygulama	Sınıfı
Türkçe Öğretmenliği	Yazılı Anlatım I	2	2	0	1
	Yazılı Anlatım II	2	2	0	1
	Anlatma Teknikleri II: Yazma Eğitimi	3	2	2	3
	Seçmeli: Yaratıcı Yazma Süreç ve Uygulamaları	3	3	0	2/4
Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği	Sözlü ve Yazılı Anlatım / Yazılı Anlatım / Kompozisyon I	3 / 2	3 / 2	0 / 0	1
	Yazılı Anlatım II / Kompozisyon II	3	3	0	1
	Seçmeli: Yaratıcı Yazarlık Eğitimi	3	3	0	4

Hem Türkçe Öğretmenliği hem de Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği bölümlerinde farklı isimler altında Yazılı Anlatım I ve Yazılı Anlatım II derslerinin verildiği görülmektedir. Bunun yanında bazı üniversitelerde seçmeli ders olarak "Yaratıcı Yazma" dersi bulunmaktadır. Ancak bu derslerin uygulamalı değil, teorik olduğu görülmektedir.

Farklı olarak Türkçe Eğitimi bölümünde "Yazma Eğitimi" dersi olduğu görülmektedir. Bu dersin iki saat teori, iki saat uygulamalı şeklinde görünse de hem sınıfların kalabalık olması hem de Türkçe Öğretim Programındaki yazma becerisi ve etkinliklerden bahsedilmesi gerektiği için genellikle teorik işlendiği bilinmektedir. Bu bilgilere göre, Türkçe Öğretmenliği ile Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği bölümlerindeki derslerin çoğunlukla teorik olarak geçtiği söylenebilir.

Yazma eğitiminin en temel ilkesi yazmak veya yazdırmaktır. Başta ünlü düşünür, pedagog ve hattat İsmayıl Hakkı Baltacıoğlu olmak üzere birçok araştırmacı yazma becerisinin uygulamalarla kazanılacağını ifade etmiştir (Maden, 2011). Bu bağlamda hem Türkçe Öğretmenliği hem de Türk Dili ve

Edebiyatı Öğretmenliği bölümlerindeki dersler teorik işlendiği için yetersizdir denilebilir.

Araştırmanın ikinci sorusu, yeterli değilse hangi dersler gerekir? Bu derslerin sayısı, kredisi ve içeriği nasıl olmalıdır?

Alanyazından hareketle ve üç uzman görüşü doğrultusunda zorunlu iki ders önerilmiştir. Yazma eğitimi dersinin aşamalı olarak ve uygulamalı bir şekilde verilmesi gerektiği için bir derse ve döneme sığdırmak mümkün değildir. Ayrıca düşünceye dayalı metin yapısı ile kurmaca metin yapısı birbirinden çok farklı olduğu için iki ayrı ders olarak verilmesi gerektiği ortaya çıkmıştır. Bunlardan birincisi "Düşünceye Dayalı Metin Yazma" dersi, ikincisi ise "Kurmaca Metin Yazma" dersidir. Tablo 4'te "Düşünceye Dayalı Metin Yazma" dersinin haftalık içeriği sunulmuştur:

Tablo 4. *Düşünceye Dayalı Metin Yazma Dersi Taslağı*

Dersin Adı		**Teori**	**Uygulama**	**Kredisi**	**Sınıfı ve Dönemi**
Düşünceye Dayalı Metin Yazma		1	2	3	2 / 1. Dönem
Haftalar	**Konular**	**Açıklama**			
1. Hafta	Cümle çalışmaları	* İki cümleyi tek cümle haline getirme. * Cümle içinde "gibi, kadar, sanki, aynı" vb. kelimelerden önce ve sonra boşluk bırakıp tamamlatma. * iki kelime verilir ve bir cümle içinde kullanılır. Pencere-tencere			
2. Hafta	Giriş paragrafı - Düşünceyi geliştirme teknikleri: Soru Sorma	Örnek metin verilir, uygulama ve değerlendirme çalışması yapılır.			
3. Hafta	Açıklayıcı / Tanımlayıcı paragraf	Örnek metin verilir, uygulama ve değerlendirme çalışması yapılır.			
4. Hafta	Betimleyici paragraf	Örnek metin verilir, uygulama ve değerlendirme çalışması yapılır.			
5. Hafta	Karşılaştırma, Benzerlik/ Zıtlık Paragrafı	Örnek metin verilir, uygulama ve değerlendirme çalışması yapılır.			
6. Hafta	Neden / Sonuç Paragrafı	Örnek metin verilir, uygulama ve değerlendirme çalışması yapılır.			

7. Hafta	Ara sınav	Ara sınav
8. Hafta	Örneklendirme/Tanık gösterme/alıntı yapma	Örnek metin verilir, uygulama ve değerlendirme çalışması yapılır.
9. Hafta	Sonuç Paragrafı	Örnek metin verilir, uygulama ve değerlendirme çalışması yapılır.
10. Hafta	Deneme metni taslağı oluşturma	Deneme türü için birden fazla konuyla ilgili ana fikir ve yardımcı fikirler belirlenir.
11. Hafta	Taslak oluşturma çalışmaları	Örnek deneme metinlerinin ana fikir ve yardımcı fikirleri buldurulur.
12. Hafta	Yarım kalmış denemeyi tamamlama	Sonuç, giriş veya gelişme paragraflarından bir eksik bırakılır. Bağlama göre tamamlatılır.
13. Hafta	Bir konu hakkında deneme yazma.	Sınıf içinde metin taslakları tartışılır. Resim, fotoğraflarla desteklenebilir. Herkes aynı konu hakkında deneme yazar ve değerlendirilir.
14. Hafta	Özgün metin yazma	Konu sınırlaması yoktur. Yazılanlar öğretmen ve öğrenciler tarafından değerlendirir.
15. Hafta	Final sınavı	Final sınavı

Yazma becerisinin geliştirilmesi aynı zamanda öğrencilerin düşünme biçimlerinin geliştirmesi anlamına geldiği, yazma eğitimiyle onların sınıflama, sıralama, analiz ve sentez gibi bilişsel basamakları işletmesi sağlandığı vurgulanmıştır. Bu bağlamda öğrencilere öncelikle düşünce bütünlüğü, tutarlılığı ve yazma düzeni kazandırmak gerekir. Bu yüzden kurmaca metin yazma çalışmalarına geçmeden düşünceye dayalı metin yazma çalışmalarının yaptırılması planlanmıştır.

Tablo 4'te "Düşünceye Dayalı Metin Yazma" dersi cümle ve paragraf çalışmalarıyla başlatılmıştır. Araştırmada düşünceye dayalı metin yazdırma esas alındığı için buna göre paragraf çeşitleri ve düşünceyi geliştirme teknikleri ele alınmıştır. Yazma, aşamalı olarak kazandırılan beceri olduğu için metin yazma çalışmasına geçmeden önce cümle ve paragraf yazma çalışmalarının yapılması planlanmıştır. Birçok araştırmacı da yazma çalışmalarının metinden önce paragraf düzeyinde ele alınması gerektiğini belirtmiştir (Coşkun, 2014; Çetin ve Can, 2012; Tok, 2015).

Öğrencilere paragraf yazdırmadan önce paragraf türüyle ilgili örnek paragraflar gösterilir daha sonra yazdırılır. Coşkun ve Tiryaki (2011)'nin

araştırmasında, öğretmen öğrencilere önce tartışmacı metin hakkında bilgi verir, örnek metin üzerinde tartışmacı metin elementlerini gösterir daha sonra öğrencilere yazma çalışmaları yaptırılır. Tok (2015)'un araştırmasında da öğrencilere önce örnek paragraflar analiz ettirilip daha sonra uygulama yaptırılmanın faydalı ve etkili olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

Paragraf çalışmalarından sonra metin yazma çalışmalarına geçilmiştir. Bir dönemde düşünceye dayalı metin türlerinin hepsine değinmek, zaman ayırmak, çalışma yapmak mümkün olmayacağı için sadece deneme türü seçilmiştir. Bununla ilgili uygulamalar yaptırılmıştır.

Araştırmada uzman görüşlerine göre önerilen ikinci ders "Kurmaca Metin Yazma" dersidir. Kurmaca metin yazma ile yaratıcı yazma arasında doğrudan bir ilişki bulunmaktadır.

Yaratıcı yazma dış dünyadan elde edilen izlenimlerin farklı bir sunumla ve özgün bir biçimde ortaya konmasına dayanır (Aşılıoğlu, 1993; Temizkan, 2011). Yaratıcı yazmada hayal gücünden yararlanarak herkesten farklı düşünceler ortaya koyma, özgünlük, alışılmışın dışına çıkma gibi özellikler bulunmaktadır (Küçük, 2007; Üstündağ, 2002). Yaratıcı yazma çalışmaları sonucunda öğrencilerin hem yazmaya karşı olumlu tutum geliştirmeleri hem de özgün metinler ortaya koymaları sağlanmış olur. Tablo 5'te ise Kurmaca Metin Yazma dersi taslağının haftalık içeriği gösterilmiştir:

Tablo 5. *Kurmaca Metin Yazma Dersi Taslağı*

Dersin Adı		**Teori**	**Uygulama**	**Kredisi**	**Sınıfı ve Dönemi**
Kurmaca Metin Yazma		1	2	3	2 / 2. Dönem
Haftalar	**Konular**	**Açıklama**			
1. Hafta	Kurmaca metnin unsurları	Örnek metinler üzerinden olay, kişiler, mekân, zaman, ileti, anlatıcı gösterilir.			
2. Hafta	Kurmaca metin taslağı oluşturma	Örnek metin üzerinden kurmaca metnin taslağı gösterilir ve taslak oluşturma çalışmaları yaptırılır. Daha sonra değerlendirme çalışması yapılır.			
3. Hafta	Ana olay, yan olay, Serim, düğüm / Çatışma, çözüm.	Örnek metin üzerinden olay nasıl tasarlanır. Düğüm (çatışma) nasıl, nerede verilir gösterilir ve uygulama yaptırılır. Daha sonra değerlendirme çalışması yapılır.			

4. Hafta	Kurmaca metinlerde bakış açısı, anlatıcı ve kip	Örnek metin üzerinden bakış açısı, anlatıcı ve kip hakkında bilgi verilir. Örnek metinlerdeki anlatıcının durumu ve kip incelenir ve uygulama yaptırılır. Daha sonra değerlendirme çalışması yapılır.
5. Hafta	Kişi betimlemeleri: Ana, hasım ve yardımcı kişiler	Örnek metinler üzerinden fiziki ve psikolojik açıdan meslekler (doktor, avukat, öğretmen, simitçi, şoför vb.) tasvirleri gösterilir ve uygulama yaptırılır. Daha sonra değerlendirme çalışması yapılır.
6. Hafta	Kişi betimlemeleri / tasvirleri: Ana, hasım ve yardımcı kişiler	Örnek metinler üzerinden fiziki ve psikolojik açıdan portre (anne, baba, yaşlı kadın, çocuk, delikanlı vb.) tasvirleri gösterilir ve uygulama yaptırılır. Daha sonra değerlendirme çalışması yapılır.
7. Hafta	Ara sınav	Ara sınav
8. Hafta	Mekân tasvirleri	Örnek metin üzerinden mekân tasvirleri (oda, sınıf, ev, sokak, bakkal, bahçe) gösterilir ve uygulama yaptırılır. Daha sonra değerlendirme çalışması yapılır.
9. Hafta	Zaman kullanımı	Örnek metin üzerinden zaman kullanımı (geriye dönüşler, sondan başlama) gösterilir ve uygulama yaptırılır. Daha sonra değerlendirme çalışması yapılır.
10. Hafta	İletinin verilmesi	Örnek metin üzerinden iletinin nasıl verildiği gösterilir ve uygulama yaptırılır. Daha sonra değerlendirme çalışması yapılır.
11. Hafta	Diyalog yazma	Örnek metin üzerinden karşılıklı konuşmanın nasıl verildiği gösterilir fıkra, masal vb. metinler yeniden yazdırılır. Daha sonra değerlendirme çalışması yapılır.
12. Hafta	Yarım kalmış hikâyeyi tamamlama	Serim, düğüm veya çözüm paragraflarından bir boş bırakılır. Bağlama göre tamamlatılır. Daha sonra değerlendirme çalışması yapılır.
13. Hafta	Bir konu hakkında hikâye yazma.	Konu öğretmen tarafından verilir. Sınıf içinde metin taslakları tartışılır. Resim, fotoğraflarla desteklenebilir. Herkes hikâye yazar ve değerlendirilir.
14. Hafta	Özgün metin yazma	Konu sınırlaması yoktur. Yazılanlar öğretmen ve öğrenciler tarafından değerlendirilir.
15. Hafta	Final sınavı	Final sınavı

Yaratıcı yazmada en uygun metin türünün, kurmaca metin olan hikâye olduğu söylenebilir. Hikâye yazmada öğrencilerin dış dünyadan elde ettiği bilgi, tecrübe ve gözlemler ile hayal gücünün bir araya gelmesiyle kurmaca bir

dünya ortaya çıkar. Kurmaca yazmanın unsurları olay, kişiler, mekân, zaman, ileti, bakış açısı ve anlatıcıdır. Bu unsurların öğrencilere aşamalı bir şekilde gösterilmesi ve alıştırmalar yaptırılması gerekmektedir.

Tablo 5'te, kurmaca metin yazma süreci haftalık olarak gösterilmiştir. Öğrencilere olay, kurgu ve çatışmanın planlanması, kişi ve mekân betimlemeleri, zaman kullanımı ve geçişleri konusunda örnek paragraf ve metinler gösterip onlardan hayal gücünü kullanarak hikâye yazmaları planlanmıştır. Doğan ve Müldür (2014)'ün araştırmasında, ilköğretim 7. sınıf deney grubu öğrencilerine 14 hafta boyunca toplam 30 saat süreyle hikâye yazma etkinlikleri uygulanmıştır. Verilen eğitimin öğrencilerin hikâye yazma becerilerini geliştirdiği, deney grubu ile kontrol grubu arasında deney grubu lehine anlamlı bir farklılık belirlenmiştir. Temizkan (2011)'ın üniversite öğrenciyle deney ve kontrol gruplu yaptığı araştırmasında, deney grubuna hikâye yazmayla ilgili 10 hafta boyunca uygulamalar yaptırılmıştır. Buna göre, hikâye yapısının içerik, planlama, karakterler, mekân ve zaman boyutlarında deney grubunun lehine anlamlı bir etki oluşturduğu belirlenmiştir.

Süreç temelli yazma becerisinde değerlendirme ve düzeltmenin önemli bir yeri bulunmaktadır. Yazma çalışmalarının verimi; özellikle, yapılacak değerlendirme ve düzeltmelerle doğrudan ilgilidir (Coşkun, 2014; Karatay, 2014). Bu bağlamda değerlendirme yapılmayan uygulamalar ve çalışmalar eksik kalmış demektir.

Öğrencilerin ortaya koydukları çalışmalar ölçütlere göre değerlendirilirken öğrencilere yapıcı eleştiri yapmak ve düzeltmeler vermek ayrıca önemlidir. Bu değerlendirmeler öğrencilerin sonraki çalışmalarında daha başarılı olma yollarını gösterecek şekilde yapılmalıdır. Tablo 4'te de önce öğrencilere örnek metinler gösterilir, sonra onlara uygulama yaptırılır, daha sonra değerlendirme çalışması yapılır.

Sonuç ve Öneriler

İlkokuldan üniversiteye kadar öğrencilere yazma becerisini kazandırmada çeşitli sorunlar yaşandığı bilinmektedir. Bu sorunların

çözümünde de en önemli unsur öğretmendir. Birçok araştırmacı öğretmenin niteliğinin eğitimin niteliğini doğrudan etkilediğini belirtmiştir (Güzel, 2010; Kavcar, 2002). Yazma eğitimi açısından öğretmenin niteliği, donanımı ve becerisi dersi doğrudan etkilemektedir. Araştırmada Türkçe ile Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenliği lisans programı yazma beceri açısından incelenmiş ve önerilerde bulunulmuştur.

Araştırmanın birinci sorusu, Türkçe ile Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenliği lisans programındaki yazma eğitimiyle ilgili derslerin sayısı, kredisi ve içeriği yeterli midir? İkincisi ise, yeterli değilse hangi dersler gerekir? Bu derslerin sayısı, kredisi ve içeriği nasıl olmalıdır?

Araştırmanın birinci sorusu için mevcut programlar incelenmiş ve değerlendirilmiştir. İkinci sorusu için ise, üç uzmanın görüşleri doğrultusunda zorunlu iki ders önerilmiştir. "Bilgilendirici Metin Yazma Dersi" ile "Kurmaca Metin Yazma" dersin içeriği hakkında haftalık bilgiler verilmiş ve tartışılmıştır.

Bu sonuçlar doğrultusunda şu önerilerde bulunulabilir:

1. Türkçe ile Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenliği lisans programına "Düşünceye Dayalı Metin Yazma" ile "Kurmaca Metin Yazma" dersleri konulmalı ve bu dersler uygulamalı olarak yapılmalıdır.

2. Türkçe derslerinde dört temel dil becerisi ve dil bilgisi bir bütün olarak işlenirken yazma becerisinin kazandırılması için daha fazla zaman ayrılması gerekir. Ortaokulda yazma eğitimi, süreç temelli yazma şeklinde ele alınmıştır. Buna göre, öğrencilerin yazma konusunda düşünebilmesi için, onlara yeterli sürenin verilmesi gerekmektedir. Bu yüzden kompozisyon sorusu ortaokulda Türkçe sınavları içerisinden çıkarılarak müstakil bir kompozisyon sınavı yapılmalıdır.

3. Yazma çalışmalarında önce örnek metinler verilip daha sonra uygulama yapılması gerekmektedir. Bu bağlamda ortaokul ve lise öğrencilerine uygulama öncesi örnek metinler gösterilirken Türk ve Dünya edebiyatının seçme eserlerinden faydalanılmalıdır.

Kaynakça

Akyol, H. (2006). *Türkçe öğretim yöntemleri*, Ankara: Kök Yayınevi.

Alkan, Z. N. (2007). *İlköğretim beşinci sınıf öğrencilerinin yazılı anlatım hataları*, (Yüksek Lisans Tezi), Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.

Arıcı, A. F. ve Ungan, S. (2008). İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin yazılı anlatım çalışmalarının bazı yönlerden değerlendirilmesi, *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20, 317-327.

Aşılıoğlu, B. (1993). *Okullarda Türkçe öğretimi*, (Doktora Tezi), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Aydın, İ. (2014). Türkçe öğretiminde yazılı anlatım çalışmalarındaki sorunlar üzerine bir inceleme, *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 16 (Özel Sayı I), 166-170.

Bağcı, H. (2007). Türkçe öğretmeni adaylarının yazılı anlatıma ve yazılı anlatım derslerine yönelik tutumlarının değerlendirilmesi, *TÜBAR*, 21, 29-61.

Bağcı, H. (2012). Ortaöğretim 9. sınıf öğrencilerinin yazılı anlatım alan bilgisi başarı düzeyleri üzerine bir araştırma, *Turkish Studies*, *7 (4),* 907-919.

Bayat, N. (2014). Sürece dayalı yazma yaklaşımının yazma başarısı ve kaygısı üstündeki etkisi, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 14 (3), 1123-1141.

Büyükikiz, K. K. (2007). *İlköğretim 8. sınıf öğrencilerinin yazılı anlatım becerilerinin söz dizimi ve anlatım bozukluğu açısından değerlendirilmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Calhoun, S. and Haley, J. (2003). *Improving student writing through different writing styles.* Chicago: Saint Xavier University & IRI/Skylight. (ERIC Document Reproduction Service No. ED473052).

Coşkun, E. ve Tiryaki, E. N. (2011). "Tartışmacı metin yapısı ve öğretimi", *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8 (16), 63-73.

Coşkun, E. (2007). Yazma becerisi. *İlköğretimde Türkçe Öğretimi* (Editörler: A. Kırkkılıç, H. Akyol), (s. 49-91), Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Coşkun, E. (2014). Yazma eğitiminde aşamalı gelişim, (Editör: M. Özbay), *Yazma Eğitimi,* (s. 49-87), Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Çetin, İ. ve Can, R. (2012). Ortaöğretim öğrencilerinin yazılı anlatımlarının düşünceyi geliştirme teknikleri bakımından değerlendirilmesi, *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13 (1), 259-277.

Demir Atalay, T. (2015). Yazma becerisi açısından örnek bir kitap incelemesi. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 54, 729-778.

Demir, T. (2013). Yazma becerisine yönelik kazanımların ortaokulda gerçekleşme düzeyi, *Okuma Yazma Eğitimi Araştırmaları*, 1 (1), 45-56.

Demirel, Ö. (2003). *Türkçe öğretimi*, Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Doğan, Y. ve Müldür, M. (2014). 7. Sınıf öğrencilerine verilen yazma eğitiminin öğrencilerin hikâye yazma becerisine etkisi, *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10 (1), 49-65.

Ekinci Çelikpazu, E. (2006). *Erzurum merkez ilçe ilköğretim 6. sınıf öğrencilerinin yazılı anlatım becerileri üzerine bir araştırma.* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

Göçer, A. (2010). Türkçe öğretiminde yazma eğitimi, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3 (12), 178-195.

Göçer, A. (2011). Öğrencilerin yazılı anlatım çalışmalarının Türkçe öğretmenlerince değerlendirilmesi üzerine, *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *30* (2), 71-97.

Göğüş, B. (1978). *Orta dereceli okullarımızda Türkçe ve yazın eğitimi,* İstanbul: Gül Yayınevi.

Güneş, F. (2007). *Türkçe öğretimi ve zihinsel yapılandırma*, Ankara: Nobel Yayınları.

Güneş, F. (2014). *Türkçe öğretimi yaklaşımlar ve modeller* (2. Baskı), Ankara: Pegem Akademi Yayınları.

Güzel, A. (2010). Türkçe eğitimi bölümlerinde kurulması gerekli görülen ana bilim dalları, *TÜBAR*, 27, 371-383.

İnce, V. M. (2006). *İlköğretim 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerinin yazılı anlatım becerilerinin ölçülmesi ve değerlendirilmesi,* (Yüksek Lisans Tezi), Muğla Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla.

Karakuş Aktan, E. (2013). Ortaöğretim öğrencilerinin yaratıcı yazma becerileri üzerine bir araştırma (Kütahya İli Örneği), *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6 (11), 701-732.

Karatay, H. (2014). Süreç temelli yazma modelleri: 4+1 planlı yazma ve değerlendirme, (Editör: M. Özbay),*Yazma Eğitimi* (4. Baskı), (s. 21-43), Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Kavcar, C. (2002). Cumhuriyet döneminde dal öğretmeni yetiştirme, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 35, 1-14.

Kurudayıoğlu, M. ve Karadağ, Ö. (2010). İlköğretim öğrencilerinin yazılı anlatımlarının konu seçimleri açısından incelenmesi, *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7 (13), 192-207.

Küçük, S. (2006). Türkçe öğretiminde yazılı anlatım çalışmalarının sorularla yönlendirilmesi, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4 (2), 181-198.

Küçük, S. (2007). *Yazılı anlatım ve yaratıcılık*, Samsun: Ondokuz Mayıs Üniversitesi Yayınları.

Maden, S. (2011). İsmayıl Hakkı Baltacıoğlu'nun yaz(ı)ma eğitimine yönelik düşünceleri ve 'yazının usûl-i tedrisi', *Turkish Studies*, 6 (1), 1476-1490.

MEB (2006). *İlköğretim Türkçe dersi öğretim programı ve kılavuzu*, Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü.

MEB (2011a). *Ortaöğretim dil ve anlatım dersi öğretim programı (9, 10, 11 ve 12. sınıflar)*, Ankara: MEB Basım Evi.

MEB (2011b). *Ortaöğretim Türk edebiyatı dersi öğretim programı (9, 10, 11 ve 12. sınıflar)*. Ankara: MEB Basım Evi.

MEB (2015a). İlköğretim Türkçe dersi (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıflar) öğretim programı, http://ttkb.meb.gov.tr/program2.aspx (erişim tarihi: 05.10.2015)

MEB (2015b). *Ortaöğretim Türk dili ve edebiyatı dersi öğretim programı (9, 10, 11, 12. sınıflar)*, http://ttkb.meb.gov.tr/program2.aspx (erişim tarihi: 26.09.2015)

Oral, G. (2008). *Yine yazı yazıyoruz* (3. baskı), Ankara: Pegem Akademi Yayınları.

Özbay M. (2000). *İlköğretim okulu öğrencilerinin yazılı anlatım becerileri-alan araştırması*, Ankara.

Smith, C. B. (1999). *Improving your child's writing skills*, Bloomington: Family Learning Association http://files.eric.ed.gov/fulltext/ED427322.pdf (erişim tarihi: 11.07.2015)

Smith, C. B. (2000). Writing instruction: current practices in the classroom. ERIC Digest D156. http://www.ericdigests.org/2001-3/writing.htm (erişim tarihi: 17.07.2015)

Tabak, G. ve Göçer, A. (2013). 6-8. sınıflar Türkçe dersi öğretim programının ürün ve süreç odaklı yazma yaklaşımları çerçevesinde değerlendirilmesi, *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14 (2), 47-169.

Temizkan, M. (2011). Yaratıcı yazma etkinliklerinin öykü yazma becerisi üzerindeki etkisi, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 11 (2), 919-940.

Tok, M. (2015). Paragraf türlerinin öğretimi sürecinde yazma becerilerine ilişkin bilişsel süreçlerin geliştirilmesi: bir eylem araştırması, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 23 (2), 889-912.

Tok, M. ve Ünlü, S. (2014). Yazma becerisi sorunlarının ilkokul, ortaokul ve lise öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda karşılaştırılmalı olarak değerlendirilmesi, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 13 (50), 73-95.

Tompkins, G. E. (2000). *Teaching writing: balancing product and process* (Third Edition), New Jersey: Merrill Prentice Hall.

Topuzkanamış, E. (2014). Yazma stratejileri öğretiminin Türkçe öğretmenliği birinci sınıf öğrencilerinin yazma başarısına etkisi, *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 3 (2), 274-290.

Türk Eğitim Derneği (2009). *Öğretmen yeterlikleri özet rapor*, Ankara: Türk Eğitim Derneği Yayınları. http://portal.ted.org.tr/genel/yayinlar/Ogretmen_Yeterlik_Kitap_Ozet_rapor.pdf (erişim tarihi: 22.07.2015)

Ülper, H. (2008). *Bilişsel süreç modeline göre hazırlanan yazma öğretimi programının öğrenci başarısına etkisi,* (Doktora Tezi), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Üstündağ, T. (2002). *Yaratıcılığa yolculuk,* Ankara: Pegema Yayıncılık.

Yılmaz, M. (2012). İlköğretim 1. kademe öğrencilerinin kompozisyon yazma becerilerini geliştirmede planlı yazma ve değerlendirme modelinin önemi, *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9 (19), 321-330.

Yılmaz, M. ve Aklar, S. (2015). Planlı yazma ve değerlendirme modelinin ilköğretim 5. sınıf öğrencilerinin kompozisyon yazma becerilerine etkisi, *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, XIV. Uluslararası Katılımlı Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu (21-23 Mayıs 2015) Özel Sayısı*, 223-234.